

Потреба бюджетного замовника обмежена бюджетним роком, або Чому не варто оскаржувати відміну торгів з річного плану попереднього року. Практика АМКУ

Виходячи з норм законодавства про публічні закупівлі, предметом закупівлі є товари, роботи чи послуги, що закуповуються замовником з огляду на його реальну потребу. На підставі такої потреби здійснюється і планування закупівлі. Заплановані закупівлі включаються до річного плану закупівель.

Крім того, замовники, що є розпорядниками бюджетних коштів, визначають чи, краще сказати, пов'язують потребу в закупівлі з наявністю бюджетних призначень для її реалізації.

Відповідно до [пункту 1 частини 1 статті 2 Бюджетного кодексу України](#) (далі — [Кодекс](#)) бюджет — план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються, відповідно, органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду.

Згідно з [частиною 1 статті 3 Кодексу](#) бюджетний період для всіх бюджетів, що складають бюджетну систему України, становить один календарний рік, який починається 1 січня кожного року і закінчується 31 грудня того ж року. Неприйняття Верховною Радою України закону про Державний бюджет України до 1 січня відповідного року не є підставою для встановлення іншого бюджетного періоду.

[Стаття 46 Кодексу](#) визначає стадії виконання бюджету за видатками та кредитуванням, якими є:

встановлення бюджетних асигнувань розпорядникам бюджетних коштів на основі та в межах затвердженого розпису бюджету;

затвердження кошторисів, паспортів бюджетних програм, а також порядків використання бюджетних коштів;

взяття бюджетних зобов'язань;

отримання товарів, робіт і послуг;

здійснення платежів відповідно до взятих бюджетних зобов'язань;

використання товарів, робіт і послуг для виконання завдань бюджетних програм;
повернення кредитів до бюджету (щодо кредитування бюджету).

Переважно між другою та третьою стадіями, керуючись нормами закупівельного законодавства, бюджетні замовники здійснюють ту чи іншу закупівлю.

Відповідно до [статті 49 Кодексу](#) розпорядник бюджетних коштів після отримання товарів, робіт і послуг відповідно до умов взятого бюджетного зобов'язання приймає рішення про їх оплату та надає доручення на здійснення платежу органу Казначейства України, якщо інше не передбачено бюджетним законодавством, визначеним [пунктом 5 частини 1 статті 4 Кодексу](#).

Казначейство України здійснює платежі за дорученнями розпорядників бюджетних коштів у разі:

наявності відповідного бюджетного зобов'язання для платежу в бухгалтерському обліку виконання бюджету;

наявності затвердженого в установленому порядку паспорта бюджетної програми;

наявності в розпорядників бюджетних коштів відповідних бюджетних асигнувань.

Поряд з цим згідно з [частиною 1 статті 57 Кодексу](#) не пізніше 31 грудня поточного бюджетного періоду або останнього дня іншого бюджетного періоду Казначейство України закриває всі рахунки, відкриті в поточному бюджетному періоді для виконання бюджету.

Виходячи з наведених норм [Кодексу](#), замовники — розпорядники бюджетних коштів визначають потребу, не лише обмежуючись річним планом конкретного року, але й бюджетом того ж року з умовою наявності бюджетних асигнувань. Тобто такий замовник не зможе здійснити закупівлю, а точніше оплатити товар чи послугу, якщо тривалий процес здійснення закупівлі потреби з бюджету одного року перейшов у наступний. Надалі така закупівля підлягатиме відміні. І така відміна можлива як з підстави скорочення обсягу видатків на здійснення закупівлі товарів, робіт чи послуг за [підпунктом 3 пункту 50 Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників](#), передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178 (далі — [Особливості](#)), так і з підстави відсутності подальшої потреби в закупівлі товарів, робіт чи послуг згідно з [підпунктом 1 пункту 50 Особливостей](#).

Розглянемо позицію Комісії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про

порушення законодавства у сфері публічних закупівель (далі — Комісія) щодо подібної відміни.

Рішення Комісії від 06.02.2025 № 1794-р/пк-пз, закупівля № UA-2024-12-09-016025-a

Обставини розгляду скарги

Закупівлю оголошено 09.12.2024 за річним планом 2024 року. Умовами закупівлі встановлено строк поставки товару за предметом закупівлі до 31.12.2024.

Враховуючи затяжний строк проведення закупівлі, зокрема через оскарження рішень замовника, процес проведення закупівлі перейшов на початок 2025 року. Тобто договір за результатом цієї закупівлі укласти до 31.12.2024 не було можливості.

У результаті замовник прийняв рішення про відміну торгів з підстави [підпункту 1 пункту 50 Особливостей](#), оскільки відсутня потреба в закупівлі товару на 2024 рік.

Позиція скаржника

Вважаючи рішення про відміну закупівлі неправомірним, скаржник просив Комісію зобов'язати замовника скасувати таке рішення. Зауважуючи на оскарженні рішення замовника про визначення конкурента переможцем, скаржник зазначив, що замовник, не маючи законної можливості визначити учасника з меншою ціновою пропозицією переможцем, відмінняє закупівлю без жодного документального підтвердження.

Позиція Комісії

Посилаючись на приписи [статей 2, 3, 22, 48, 49](#) та [57 Кодексу](#), Комісія взяла до уваги підстави відміни закупівлі, визначені рішенням замовника, і дійшла передбачуваного висновку, що скаржник не довів та документально не підтвердив неправомірність відміни замовником процедури закупівлі з наведеної підстави, у зв'язку з чим відсутні підстави для задоволення скарги.

Коментар

Звичайно, доволі поширеними є випадки затягування закупівельного процесу, у тому числі через зловживання замовника чи його недбалість, що може бути виражено в оскарженні прийнятих ним неправомірних рішень. І таке затягування дійсно може перевести закупівлю за потребою з річного плану і бюджету одного року в інший рік, що в майбутньому унеможливить його завершення. Навіть якщо припустити, що договір за результатом такої закупівлі був би укладений, бюджетний замовник не зміг би оплатити поставлений товар чи надану послугу. Тому, як би не було прикро в таких випадках учаснику, який впродовж усієї закупівлі мав намір досягти справедливості й укласти договір за результатом закупівлі, подібну відміну вже не вдасться оскаржити.

А в категорії «[Оскарження](#)» portalу RADNUK.COM.UA учасники можуть знайти актуальні шаблони скарг для оскарження тендерної документації або рішень, дій чи бездіяльності замовника.

Читайте також публікації:

[«Ненадання документа, який не передбачався окремим додатком з переліком, або Невдалі вимоги замовника. Практика АМКУ»;](#)

[«Бюджетні зобов'язання: порядок їх реєстрації та обліку»;](#)

[«Чи обов'язково подавати документи переможця саме на керівника учасника».](#)